

Konspekt szkolenia

Temat: Mam tę moc, czyli kilka słów o czytaniu wrażeńiowym.

Prowadząca: Wioleta Mueller-Konieczny (doradca metodyczny)

Adresaci: nauczyciel wychowania przedszkolnego

Dlaczego, po co i jak?-plan spotkania

1. Książka-przeszłość a może przyszłość wszechstronnego człowieka.
2. Supermobilny nośnik informacji-czyli książka na miarę XXI wieku.
3. Czytać, czyli przeżyć przygodę.

Przebieg:

1. Książka-przeszłość a może przyszłość wszechstronnego człowieka.

Czy książka jest przedmiotem zbędnym, wypartym przez nowoczesne zdobycze techniki? Jaka jest jej pozycja i czy warto po nią sięgnąć myśląc o wszechstronnym rozwoju swojego dziecka? Jeśli tak, to jak dobrać odpowiednią lekturę i sprawić, by była wciąż atrakcyjna dla odbiorcy?

„Od stuleci, na każdym etapie edukacji z powodzeniem wykorzystywana jest książka, w której zawarto materiał nauczania przedstawiony za pomocą tekstów, ilustracji, schematów. Książka nieustannie pozostaje supermobilnym/ergonomicznym nośnikiem informacji. Ma ustalone zasady konstrukcji,....., pobudza wyobraźnię, pielęgnuje kreatywność czytelnika i praktycznie, poza zmęczeniem oczu, pozostaje obojętna dla zdrowia użytkownika.”¹ Czy ma szansę trwać obok nowinek rozwoju technologicznego? Warto zapoznać się z wynikami analiz Biblioteki Narodowej, by poznać pozycję książki wśród innych aktywności podejmowanych przez człowieka w czasie wolnym.

Pamiętajmy jednocześnie, że zaszczepienie w młodym człowieku pasji do

¹ Gogołek W. „Dylematy zastosowania IT w edukacji” w Morańska D. (red.) „Edukacja w cyberprzestrzeni. Nowe wyzwania i problemy badawcze” wyd. WSB Dąbrowa Górnicza 2015r, str. 34

czytania zaprocentuje w przyszłości, ponieważ czytanie:

- pobudza wyobraźnię;
- zwiększa zasób słownictwa (słownik bierny oraz czynny-dziecko w swojej wypowiedzi używa zasłyszanych słów i sformułowań);
- wpływa na zasób wiedzy (jest źródłem informacji);
- buduje więź emocjonalną między uczestnikami procesu (wspólne czytanie jest pretekstem do podjęcia rozmowy; podczas czytania powstaje wiele pytań i problemów, które muszą zostać omówione i rozwiązane);
- wpływa na rozwój społeczny, pozwala wczuć się w sytuację drugiej osoby, przyjąć inny punkt widzenia;
- wspiera rozwój psychiczny;
- ćwiczy pamięć;
- poprawia koncentrację uwagi;
- zachęca do podjęcia trudu samodzielnej nauki czytania.

2. Supermobilny nośnik informacji-czyli książka na miarę XXI wieku.

Imponujący potencjał IT pozwala na przebudowę książki-wzbogacenie o multimedia (wideo, dźwięk). Możemy skorzystać z wersji ebooka, audiobooka oraz wersji papierowej.

Jeśli zdecydujemy się na tą ostatnią konieczne jest wzbogacenie jej o dodatkowe formy wyrazu. Powinna ona jawić się małemu odbiorcy jako tajemnicze medium przenoszące do innego wymiaru (nie koniecznie wirtualnego).

Warto rozważyć jednak zalety i wady wersji audio.

Zalety:

- przede wszystkim nie męczą oczu,
- możemy je zabrać praktycznie wszędzie,
- są idealne dla osób zapracowanych.
- audiobooki są tańsze od książek tradycyjnych,
- świetnie rozwijają język, jeżeli słuchamy książek w wersji zagranicznej. Nie

dość, że zapoznajemy się z lekturą i nowym słownictwem, dzięki audiobookowi osłuchujemy się z językiem obcym, którego się uczymy.

Wady:

- audiobooki rozpraszają - próbując skupić się na treści nie do końca skupiamy się na tym co aktualnie robimy.
- nie zawsze oddają wyjątkową atmosferę danej książki i nie chodzi tu tylko o fakt, że nie mamy jej w materialnej wersji w ręku, i nie czujemy zapachu i szelestu przewracanych kartek czy nie widzimy pięknej okładki. Może się zdarzyć, że całkowicie nie spodoba nam się lektor, będziemy mieli wrażenie, że czyta bardzo monotonna, będzie drażnił nas jego głos, przez co lektura także mniej nam się spodoba.
- nie do końca możemy skupić się na treści - osoby, które nie mają podzielnej uwagi bardzo często "gubią" część tekstu, zwłaszcza jeżeli słuchają audiobooka podczas wykonywania innych czynności. Na dodatek słuchając nie zapamiętujemy tyłu szczegółów fabuły co przy czytaniu
- nie budujemy więzi z osobą czytającą².

3. Czytać, czyli przeżyć przygodę.

Małgorzata Swędrowska opracowując metodę „czytania wrażeniowego” zachęca do wykorzystania słowa wiodącego-otwierającego przygodę z lekturą. Może przybrać ono formę rymowanki (np. „Książeczko otwórz się, na przygodę zaproś mnie”) zainicjowanej przez prowadzącą lub wymyślonej przez dzieci. Jednocześnie wzbogacając „hasło-klucz” o właściwą mimikę, ton głosu, wzbudzamy zainteresowanie i skupiamy uwagę czytelnika. W trakcie lektury wykorzystujemy każdą okazję do trenowania wspólnego przeliczania, wykonywania ćwiczeń logopedycznych czy dawki ruchu. Czynności te wynikają bezpośrednio z tekstu, należy jedynie wnikliwie je wychwytywać. Gdy mimo zastosowanych zabiegów koncentracja i skupienie małego człowieka słabnie, zasadnym jest wykorzystanie zabaw ruchowych,

2 <http://www.bookparadise.pl/2017/06/czytac-czy-suchac-czyli-wady-i-zalety.html> (dostęp 15.04.2020)

chóralnego wypowiedziania znanych rymowanek czy śpiewu. Tym samym naturalna potrzeba ruchu idzie w parze z czytaniem. Praktykując powyższe zalecenia postanowiłam z czasem wzbogacić je o dodatkowe elementy. Wykorzystując naturalną chęć dzieci do eksperymentowania z powodzeniem urozmaiciłam sytuacje czytelnicze o zabawy teatralne, konstrukcyjne, plastyczne oraz muzyczne z wykorzystaniem instrumentów.

Budowanie namiotów z wykorzystaniem wyposażenia sali przedszkolnej tak bardzo angażuje dzieci, że tym chętniej wykorzystują one stworzone przez siebie miejsce jako oazę ciszy oddalającą od rozpraszających bodźców wzrokowych podczas czytania. Pukanie do drzwi wynikające z tekstu świetnie zostaje oddane poprzez uderzenie nauczyciela (lub dziecko) w instrument perkusyjny (np. dREWienka). Zastosowanie przerywników w chwili rozwoju akcji opowiadania (np. wspólnej wędrówki po sali w poszukiwaniu zaginionego skarbu) sprzyja nabywaniu umiejętności aktorskich. Tworzenie z ciał gęstego boru przez który musi przedrzeć się nasz bohater lub nakrycie dzieci płótnem (np. imitacja nocy) to fantastyczne doświadczenie. Mimo poświęcenia większej ilości czasu na przygotowanie się do wspólnego czytania i wydłużenie samego procesu, skala korzyści zdecydowanie przemawia za dodatkowym wzbogaceniem słowa (nie koniecznie multimedialnym) osoby czytającej. Granice wyznacza jedynie nasza kreatywność i wyobraźnia.

Jednocześnie powstaje pytanie: co powinniśmy czytać?

Czytanie książek to kontakt z językiem literackim. „Należy wybierać książki dobre i piękne, nie tylko pod względem poruszanej w nich tematyki ale przede wszystkim wartościowe językowo.”³ Najlepiej zapoznawać dzieci z książką zawierającą tekst oryginalny, gdyż jest najlepiej dostosowany do wrażliwości dziecięcej i zawiera cenne wzorce językowe. Nie bez powodu jej treść zostaje przełożona przez wielu innych autorów.

Poza pięknym językiem literackim istotne jest dopasowanie długości lektury

³ Baumgartner B. „Przeżyć dwujęzyczność. Jak wychować dziecko dwujęzycznie”,Wyd. Harmonia, Gdańsk 2008, str.96

do możliwości percepcyjnych dziecka. Dla dzieci w wieku przedszkolnym proponuje się krótkie, kilku stronicowe opowiadania lub dłuższe zbiory wyraźnie podzielone na rozdziały. W drugim przypadku dziecko z niecierpliwością oczekuje dalszego biegu wydarzeń, często prosi o kolejną opowieść wydłużając tym samym samodzielnie czas koncentracji.

Ważną rolę odgrywają ilustracje. Pobudzają wyobraźnię dziecka i ułatwiają pojęcie wysłuchanej treści. Im młodszy czytelnik tym bardziej ten czynnik jest istotny.

Gdzie szukać informacji na temat polecanych pozycji literatury dziecięcej?

Niezawodnym źródłem wiedzy jest pobliska biblioteka. Właśnie tutaj dopytamy czy książka jest adekwatna do wieku dziecka i określimy swoje preferencje jako czytelnika. Te dwa czynniki są kluczowe. Niezwykle ważnym jest, by czytanie sprawiło przyjemność nie tylko dziecku ale pochłaniało również osobę dorosłą. Tylko wówczas będziemy obdarowani korzyściami płynącymi ze wspólnej lektury.

Kolejnymi ze źródeł są strony internetowe np. Fundacji Cała Polska Czyta Dzieciom lub fora dla rodziców. Cennych wskazówek może dostarczyć nauczyciel naszego dziecka. W codziennej pracy wykorzystuje on wiele tekstów i może rekomendować godne polecenia pozycje. W mojej praktyce przyjmuję prowadzenie na stronie przedszkola zakładki „Książka godna polecenia” i umieszczania tam tytułów książek pokochanych przez dzieci. Niezawodnym jest oczywiście osobista wymiana doświadczeń z innymi czytelnikami (rodzicami).

Każda rozmowa o książce daje jej szansę na oczarowanie kolejnego odbiorcy. Pokładam nadzieję, że szelest kartek, bliskość i głos osoby nam drogiej nigdy nie zastąpi nam maszyna.

mgr Wioleta Mueller-Konieczny

